

HET OUDE SCHOOLHUIS IN DE PANNESTRAAT

Het is de verdienste van schep en Lannoy van Openbare Werken om het herstel van de oude gebouwen in onze gemeente voor verval te vrijwaren.

Na het stadhuis en de muziekschool in Knokke komt Heist aan de beurt met het oude schoolhuis.

Het is eigenlijk normaal dat de schep en dit gebouw aanpakt, want het is in zeer slechte staat sinds jaren... maar het is ook het gebouw waar het **heemkundig museum Sinsfala** in ondergebracht is... en de schep en is daar nu eenmaal ook voorzitter van !

Het schoolhuis in de pannestraat is een van de oudste gebouwen van Heist. Wie de geelankers bekijkt stelt vast dat het dateert uit 1899.

Op 1 maart 1900 werd het in gebruik genomen als gemeenteschool.

Voor **Heyst leeft** een aanleiding om de historische van het renovatiedossier in ons tijdschrift over te nemen.

Situering van het gebouw

Het oud schoolhuis is gelegen in het vroegere hartje van heist, en opgetrokken in neogotische stijl, erg in trek op het einde van de vorige eeuw en het begin van de 20ste eeuw.

Wellicht ook mede dank zij de typische achthoekige toren werd het gebouw in 1985 geklasseerd als monument.

Een identiek torentje ziet men in Brugge op de hoek van de 11-julistraat en de Ringlaan.

Het gebouw werd opgetrokken naar de plannen van architect R. Buyck die hiermee een karakteristieke getuige van de vorige eeuw in Heist heeft neergezet.

De vroeger rustige omgeving heeft een grote gedaanteverandering ondergaan, wegens het bouwen van eensgezinswoningen in de omliggende straten.

In de loop der jaren werden ook diverse bijgebouwen aansluitend aan het schoolhuis opgetrokken, waardoor het pand wel aan charme heeft ingeboet.

Bij de heraanleg van de pannestraat werd ook het ijzeren smeedwerk vooraan weggenomen, hoewel ze zeer typisch waren voor dit schoolgebouw.

De bouw van een schoolhuis

Vooraleer de nieuwe gemeenteschool te Heist op 1 maart 1900 werd geopend is een kort overzicht van de toenmalige situatie in het onderwijs wenselijk.

In 1831 was er melding dat het gemeentebestuur van heist niet over de middelen beschikte om een schoollokaal te bouwen. De kinderen liepen toen school in het naburige Ramskapelle.

De koster van heyst **Jan Macquyn** gaf les aan de jongeren in zijn eigen

woning en ontving daarvoor 90 f per jaar, waarvan 60 f als tussenkomst van de Staat (periode 1830 - 1840).

Dominiek Schramme volgde hem op in 1851, het jaar dat de eerste gemeenteschool werd gebouwd in de Pompestraat (huidige Kursaalstraat).

In 1850 telde men 37 jongens en 26 meisjes als leerlingen.

In 1865 werd Schramme opgevolgd door **Jozef Dewilde**. Voor het eerst was er sprake van het inrichten van een school voor volwassenen, dit op verzoek van het Provinciaal Bestuur in 1867. In vele buurgemeenten werd dit toen opgevolgd.

Onder impuls van E.H. Van Coille werd beroep gedaan op juffrouw Anna Serweytens uit Brugge om een speldewerkschool te openen in Heist. In de "Molenhoek" werden de meisjes voorlopig opgevangen. Later zou men zich ook toeleggen op het lezen en schrijven en rekenen.

Het jaar daarop (1861) werd reeds vlot onderwijs verschaft en in 1866 werd de oude herberg opgekocht naast de bestaande gemeenteschool om er een lagere afdeling voor meisjes in te richten.

Een verzoek van de zusters om in 1873 hun meisjesschool een gemeentelijk statuut te geven werd door de gemeenteraad afgewezen. Voorstellen tot het optrekken van een nieuwe school werden door de arrondissementskommissie niet aanvaard.

Pas in 1878 kwam er opnieuw schot in de zaak om een nieuwe school te bouwen, naast de vrije meisjesschool.

Twee jaar later besliste de gemeenteraad om een nieuwe gemeenteschool te bouwen met een woonst voor de onderwijzer, in de Kursaalstraat.

In 1882 kwam de gemeentebewaarschool er. De kosten van het nieuw gebouw bedroegen 31.735 f met een extra bedrag voor het meubilair ten bedrage van 4.624 f.

Voor het lager onderwijs waren het slechte tijden : hoofdonderwijzeres mevrouw **Maria Claeys** en onderwijzeres **Idalie Pauwels** kregen hun ontslag, wegens gebrek aan leerlingen...

Er was immers voldoende onderwijs voor meisjes in de vrije school.

Een vrije school kwam er in 1883 door de Zusters Onbevlekt Ontvangenis, school die in 1885 door de Staat erkend werd.

Deze lagere "knechtenschool" telde 130 leerlingen en zou voorlopig aanvaard worden, wat wil zeggen dat het personeel betaald werd door de gemeente.

In de gemengde lagere school zou één onderwijzer voldoende zijn om "degelijk" onderwijs te verschaffen. Hulponderwijzer **Jules Van den bussche** werd op wachtgeld geplaatst.

In 1885 was ook nog sprake van een vrije knechtenschool in opdracht van de "liberale associatie van heyst" onder de hoede van Idalie Pauwels en met de steun van de toenmalige schepenen Decorte.

Op 4 juni 1897 kwam het onderwijs opnieuw ter sprake in de gemeenteraad, en was men van oordeel dat een groter schoolhuis noodzakelijk was voor de steeds groeiende schoolbevolking.

Een geschikt bouwterrein vond men tenslotte aan de zuidkant van de lange Pannestraat, groot 77a 25ca.

In 1898 werd besloten een nieuwe knechtenschool te bouwen, de kosten werden geraamd op 108.232,65 f.

Aannemers Dereigelaere en Wassenhove uit Eeklo stonden in voor de werken en de aannemer Pieter Thiel uit Heist zou de nieuwe school bouwen.

Zoals inleidend reeds vermeld zorgde bouwmeester Buyck voor een neogotische stijl, gelijk aan de stijl van het stadhuis te Knokke dat 15 jaar later zou opgetrokken worden.

Het schoolgebouw langs de Pannestraat beschikte over talrijke grote lokalen op het gelijkvloers en de eerste verdieping. Er werden zes lagere klassen in ondergebracht, alsook een vierde graad en woonst voor de hoofdonderwijzer.

De leerlingen van de gemeenteschool en de vrije jongensschool werden achteraf samengevoegd. Dit tot 1906 wanneer de Broeders Xaverianen zich in de Oude kerkstraat (nu heistlaan) kwamen vestigen.

De onderwijzers na de samensmelting waren **Camiel Devliegher** als hoofdonderwijzer, **Jules en Jan Dewilde**, **Jules Nollet** (schrijver over een historisch boekje over Heist wat enkele jaren terug heruitgegeven werd door heist leeft), **Hilaire Vandewalle**, **Jozef Walgraeve** en **Richard Gobert**.

Een tekenschool kwam er in 1900, jaar dat de gemeentelijke bergplaats werd opgetrokken naast het nieuwe schoolgebouw.

Bij de ingebruikname van de nieuwe lokalen werd het oud schoolgebouw aan de Kursaalstraat verkocht aan de Zuster die het inrichtten als meisjesschool.

De volledige oppervlakte van het terrein besloeg 29a 20ca en het klooster betaalde er 27.000 f voor aan het gemeentebestuur.

(tekst Danny Lannoy)

*DE GEMEENTESCHOOL
IN 1903*